

DE VLAAMSE MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE en SPORT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van Besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, het koninklijk besluit van 11 maart 2003 tot vaststelling van de op de beroepsinlevingsovereenkomst toepasselijke minimumvergoeding en het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding
-Principiële goedkeuring

1. INHOUDELIJK

1.1 Situering

In het kader van de Zesde Staatshervorming werd de volgende bevoegdheid overgedragen naar het Vlaamse Gewest (Bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI), art 6, IX, §1, 6°): *“het bepalen van de voorwaarden waaronder vrijstellingen van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt voor uitkeringsgerechtigde werklozen met behoud van de uitkeringen in geval van studiehervatting, het volgen van een beroepsopleiding of een stage kunnen worden toegekend en de beslissing om deze vrijstelling al dan niet toe te kennen.”*

Deze bevoegdheid is uiteraard sterk verbonden met de Vlaamse bevoegdheid rond het controleren van de actieve en passieve beschikbaarheid van werkzoekenden, en de federale (operator)bevoegdheid tot het uitbetalen van de werkloosheidsuitkeringen. Gezien er nu op gewestelijk niveau een beslissing kan genomen worden die een impact heeft op de uitbetaling van werkloosheidsuitkeringen, werd er een responsabiliseringsmechanisme ingeschreven in de BWHI. Als het aantal vrijgestelde dagen om redenen van opleiding, studies of stage ten opzichte van het aantal dagen van volledig vergoede werkloosheid van hetzelfde jaar meer bedraagt dan 12 % in dat gewest, dan wordt er een financiële tegemoetkoming betaald door het gewest aan het federale niveau. Dit mechanisme zorgt er met andere woorden voor dat een gewest geen buitensporig grote aantallen werkzoekenden kan vrijstellen van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt, waarbij de financiële last op het federale niveau zou liggen.

Voor wat betreft de rechtsbasis werd reeds met het decreet van 24 april 2015 houdende de implementatie van de zesde staatshervorming en houdende diverse bepalingen inzake het beleidsdomein Werk en Sociale Economie een artikel 5, §1, 7, b) in het VDAB-decreet ingeschreven:

“b) het toekennen van vrijstellingen van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt voor de verplicht ingeschreven werkzoekende met behoud van de uitkeringen in geval van studiehervatting, het volgen van een beroepsopleiding of een stage. De vrijstelling houdt in dat de verplicht ingeschreven werkzoekende ingeschreven blijft bij de VDAB en vrijgesteld is van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt op voorwaarde

dat hij handelt overeenkomstig zijn traject naar werk. Er wordt slechts een vrijstelling toegekend op voorwaarde dat dit kadert in het voor de verplicht ingeschreven werkzoekende vastgestelde traject naar werk. De vrijstelling wordt toegekend voor de duurtijd van de studie, beroepsopleiding of stage die de verplicht ingeschreven werkzoekende volgt, beperkt tot een duurtijd van twaalf maanden. De Vlaamse Regering bepaalt na advies van de raad van bestuur van de VDAB de nadere voorwaarden voor de duurtijd van de vrijstelling, het toekennen, verlengen of intrekken van vrijstellingen, en de categorieën van werkzoekenden die voor een vrijstelling in aanmerking kunnen komen;”

Het ontwerp van besluit geeft uitvoering aan dit artikel.

1.2 Voorgestelde maatregel

In dit besluit wordt in de eerste plaats de bevoegdheid rond vrijstellingen van beschikbaarheid uitgewerkt. Daarnaast worden met deze besluiswijziging enkele artikelen meegenomen die verband houden met andere bevoegdheden toegewezen aan de VDAB. Het betreft de volgende zaken:

- de minimumvergoeding voor de beroepsinlevingsovereenkomsten
- wijziging art. 32 van het VDAB-besluit omtrent het recht om in te schrijven als werkzoekende
- Toegang tot opleidingen in onderwijsinstellingen voor jongeren in BIT
- Wijzigingen aan het VDAB-besluit omtrent de controle van de beschikbaarheid

1.3 Artikelsgewijze bespreking diverse bepalingen

Art. 1. Op 1 september 2016 trad het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen in werking. Met artikel 64 van dit decreet, wordt de wet van 19 juli 1983 op het leerlingwezen voor beroepen uitgeoefend door werknemers in loondienst, opgeheven. Dit is een probleem voor de huidige Beroepsinlevingsovereenkomst (BIO), gezien de programmawet van 2 augustus 2002 in artikel 107 bepaalt dat de vergoeding voor de BIO niet lager mag zijn dan “het bedrag van de vergoeding bedoeld door de wet van 19 juli 1983 op het leerlingwezen voor beroepen uitgeoefend door werknemers in loondienst”. Dit artikel zet dit recht doordat het de wettelijke basis regelt voor de berekening van de minimum BIO-vergoeding.

Art. 2. De Europese Commissie heeft een vraag gesteld over de omzetting van RL 2004/81 van 29 april 2004 betreffende de verblijfstitel die in ruil voor samenwerking met de bevoegde autoriteiten wordt afgegeven aan onderdanen van derde landen die het slachtoffer zijn van mensenhandel of hulp hebben gekregen bij illegale immigratie, meer bepaald over artikel 11 dat handelt over de toegang tot de arbeidsmarkt.

De Europese Commissie vroeg zich af of artikel 32 van het besluit van de Vlaamse regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding waarin verwezen wordt naar het wettig verblijf toelaat dat slachtoffers van mensenhandel die enkel over een attest van immatriculatie beschikken zich kunnen inschrijven bij de VDAB. Volgens artikel 32 van dit besluit mag iedereen die voldoet aan de vereiste van wettig verblijf, vermeld in artikel 1, 6° van het koninklijk besluit van 9 juni 1999 houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, zich als werkzoekende bij de VDAB inschrijven. Artikel 1, 6° van het KB van 9 juni 1999 sluit het verblijf voor een periode van maximum drie maanden uit van het begrip ‘wettig verblijf’. Strikt genomen betekent dit dat personen die enkel over een attest van immatriculatie beschikken zich niet zouden kunnen inschrijven bij de VDAB.

In de dagelijkse praktijk interpreteert de VDAB artikel 32 ruim en komt iedereen die beschikbaar is voor de volledige arbeidsmarkt in aanmerking voor VDAB-dienstverlening. Een slachtoffer van mensenhandel dat beschikt over een geldige arbeidskaart C en in het bezit is van een geldige verblijfstitel mag zich

inschrijven. De minister stelt voor om artikel 32 af te stemmen op de praktijk zodat het duidelijk is dat iedereen die wettelijk toegang heeft tot de arbeidsmarkt zich mag inschrijven.

Art. 3. Het derde lid van artikel 88 van het VDAB-besluit wordt geschrapt. Dit artikel stelt nu: *“Een schoolverlater in beroepsinschakelingstijd kan geen opleiding in een onderwijsinstelling volgen.”* Gezien eerder in dit artikel wordt gesteld dat VDAB beslist wie een opleiding in een onderwijsinstelling mag volgen (wordt bedoeld: met VDAB-opleidingsovereenkomst), is dit artikel niet noodzakelijk, en maakt het differentiatie onmogelijk tussen de verschillende opleidingen in onderwijsinstellingen. Er zijn immers enkele van deze opleidingen (bv. NT2/geletterdheid) die voor jongeren in BIT wel een meerwaarde vormen.

Art. 4. Gezien de bevoegdheden die VDAB verwerft in het kader van het vrijstellingenbeleid dient ook de mogelijkheid te worden gegeven aan de Controledienst om dossiers waarbij de vrijstelling van een werkzoekende werd ingetrokken te ontvangen en te behandelen zoals andere transmissiedossiers.

Art. 5. Op dit moment kan een verhoor bij de Controledienst ten vroegste de 21e dag na de verzending van de uitnodiging hiervoor doorgaan. Naar aanleiding van een aantal dossiers waaruit is gebleken dat het zowel voor de werkzoekenden als voor de Controledienst soms makkelijker is wanneer een dergelijk verhoor vroeger zou kunnen doorgaan, wordt dit artikel in die zin aangepast. Vanaf de aanpassing zou een verhoor vroeger dan de 21e dag na verzending van de uitnodiging kunnen doorgaan na akkoord door zowel de werkzoekende zelf als de Controledienst.

Art. 6. De wijziging, aangebracht in art. 111/21, §1, eerste lid (art.6), wordt ook doorgevoerd in artikel 111/29, §4, tweede lid, dit om zowel aan de ‘gewone’ verplicht ingeschreven werkzoekende, als aan de jonge verplicht ingeschreven werkzoekende dezelfde mogelijkheden te bieden.

De termijn waarvoor het verhoor kon worden uitgesteld wordt met deze wijziging 7 dagen voor jonge verplicht ingeschreven werkzoekenden, dit om deze termijn gelijk te trekken met de termijn voor de andere verplicht ingeschreven werkzoekenden waarbij reeds sprake was van een termijn van 7 in plaats van 14 dagen. Deze wijziging heeft tot doel een gelijkaardige procedure te creëren voor beide categorieën.

Art. 7. Artikel 7 voegt bij titel III/1 een tweede hoofdstuk toe, dat de vrijstellingen regelt (bij invoering van de controlebevoegdheid in het VDAB-besluit werd reeds rekening gehouden met deze indeling). Dit wordt hier onder apart besproken.

Art. 8. Er worden enkele artikelen uit het werkloosheidsbesluit (KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering) opgeheven. Het betreft de federale artikelen die nu de bevoegdheid inzake vrijstellingen voor beschikbaarheid wegens studie, opleiding of stage behandelen.

Art. 9 en 10 regelen de inwerkingtreding.

Artikelsgewijze bespreking vrijstellingen

Art. 111/31: Dit artikel beschrijft wat wordt begrepen onder een vrijstelling van beschikbaarheid.

- De verplicht ingeschreven werkzoekende blijft ingeschreven bij de VDAB gedurende de periode van vrijstelling.
- De verplicht ingeschreven werkzoekende moet ingaan op afspraken bij VDAB, alsook de afspraken nakomen die gemaakt zijn in het kader waarvoor de vrijstelling werd verleend.
- De verplicht ingeschreven werkzoekende moet niet ingaan op een passend aanbod of een passende dienstbetrekking tijdens de duur van de vrijstelling.
- De verplicht ingeschreven werkzoekende moet zich niet integreren op de arbeidsmarkt tijdens de duur van de vrijstelling.

Art. 111/32: Dit is de zogenaamde “catch-all bepaling” voor de gevallen waar geen gebruik kan gemaakt worden van de specifieke vrijstellingsartikelen. De volgende voorwaarden dienen te worden vervuld:

- Voorafgaandelijke aanvraag;
- De opleiding moet passen in het traject naar werk van de verplicht ingeschreven werkzoekende;
- Het gaat over een opleiding van minimum 4 weken en gemiddeld minimum 20 uur per week.
- De opleiding en de modaliteiten van opvolging worden opgenomen in een formeel afsprakenblad, behalve wanneer er een opleidingsovereenkomst met VDAB wordt afgesloten;
- De werkzoekende blijft ingeschreven bij VDAB tijdens de duur van de vrijstelling.

Dit artikel geeft de VDAB de mogelijkheid om in bepaalde gevallen de toestemming te geven aan de verplicht ingeschreven werkzoekende om een studie, opleiding of stage te volgen zonder vrijstelling, maar met behoud van uitkeringen indien hij beschikbaar blijft voor de arbeidsmarkt.

Dit artikel omvat ook de vrijstelling voor het volgen van een buitenlandse studie, opleiding of stage indien de voorwaarden vervuld zijn.

Art. 111/33: Er wordt automatisch een vrijstelling van beschikbaarheid toegekend bij VDAB-opleidingsovereenkomsten, indien het gaat over een opleiding van minimum 4 weken en gemiddeld minimum 20 uur per week. De verlenging kan eveneens op automatische wijze plaatsvinden.

Art. 111/34: Indien een verplicht ingeschreven werkzoekende voldoet aan de OKOT-voorwaarden (OnderwijsKwalificerende Opleidingstrajecten) en met hem een VDAB-opleidingsovereenkomst wordt afgesloten, wordt hij vrijgesteld voor de duur van de opleiding.

Indien de verplicht ingeschreven werkzoekende niet voldoet aan de OKOT-voorwaarden, wordt er geen vrijstelling toegekend indien de werkzoekende een vrijstelling voor dezelfde opleiding aanvraagt op basis van artikel 111/32 (catch-all bepaling).

Art. 111/35: De voorwaarden waaronder een vrijstelling voor het volgen van studies van het secundair onderwijs kan worden toegekend zijn:

- De vier voorwaarden waarvan sprake is in artikel 111/32, §1 dienen eveneens vervuld te zijn;
- Geen inschrijving als vrije leerling;
- Georganiseerde, erkende of gesubsidieerde studies door Gemeenschap;
- Geen diploma of getuigschrift secundair onderwijs (met uitzondering van opleiding secundair-na-secundair);
- Beëindiging van studies of leertijd sedert ten minste één jaar;
- De studies moeten kunnen leiden tot het behalen van een diploma secundair onderwijs.

Eveneens mogelijkheid tot vrijstelling wanneer werkzoekende die een alternerende opleiding volgt.

- De vier voorwaarden waarvan sprake is in artikel 111/32 §1 dienen vervuld te zijn;
- Geen diploma of getuigschrift secundair onderwijs (met uitzondering van opleiding secundair-na-secundair);
- Financiële voordelen uit alternerende opleiding is beperkt tot vergoeding ten laste van werkgever;
- Alternerende opleiding leidt tot beroepskwalificatie;
- Beëindiging studies of leertijd sedert ten minste één jaar.

De vrijstelling in dit artikel is een eenmalige vrijstelling.

Art. 111/36: De VDAB stelt een lijst van knelpuntberoepen vast. Een verplicht ingeschreven werkzoekende kan vrijgesteld worden gedurende de periode waarin hij een opleiding hoger onderwijs volgt dat voorbereidt op een knelpuntberoep.

De te vervullen voorwaarden zijn:

- De voorwaarden waarvan sprake is in artikel 111/32 §1;
- Geen inschrijving als vrije leerling;
- Georganiseerde, erkende of gesubsidieerde studies door Gemeenschap;
- Geen diploma of getuigschrift hoger onderwijs;
- Beëindiging van studies of leertijd sedert ten minste twee jaar.

Art. 111/37: Dit artikel bepaalt de voorwaarden waaronder een vrijstelling tot het volgen van een opleiding of begeleidingstraject voor vorming en opleiding in een zelfstandig beroep kan worden toegekend.

- De vier voorwaarden waarvan sprake is in artikel 111/32 §1 dienen eveneens vervuld te zijn;
- De werkzoekende heeft zijn studies of leertijd sedert ten minste twee jaar beëindigd.

De vrijstelling voor een opleiding of begeleidingstraject voor een zelfstandig beroep is een eenmalige vrijstelling.

Art. 111/38: Indien een verplicht ingeschreven werkzoekende een overeenkomst als kandidaat-ondernemer afsluit met een activiteitencoöperatie, kan hij worden vrijgesteld voor de duur van de overeenkomst.

- Vier voorwaarden waarvan sprake is in artikel 111/32 §1 dienen eveneens vervuld te zijn;
- Erkende activiteitencoöperatie;
- Verplicht ingeschreven werkzoekende behoort tot doelgroep van de activiteitencoöperatie;

Meerdere vrijstellingen zijn mogelijk, met een gecumuleerde maximumduur van 18 maanden.

Art.111/39: De vrijstelling wordt toegekend voor de duur van de opleiding met een maximum van 12 maanden.

Een verlenging is mogelijk indien:

- ofwel de opleiding op regelmatige wijze wordt uitgeoefend en de verplicht ingeschreven werkzoekende actief meewerkt aan de voorgestelde acties
- ofwel de opleiding met vrucht werd afgerond en de verplicht ingeschreven werkzoekende actief meewerkt aan de voorgestelde acties

Dit artikel voorziet eveneens in een overgangsmaatregel

- voor de gevallen waarin de werkzoekende reeds een vrijstelling geniet die werd verleend door RVA. Een verlenging kan gebeuren op basis van de artikelen opgenomen in het VDAB-besluit.
- Voor de gevallen waarin de werkzoekende reeds een vrijstelling geniet die werd verleend door een ander gewest. Een verlenging kan gebeuren op basis van de artikelen opgenomen in het VDAB-besluit.

De intentie blijft van VDAB om de continuïteit van vrijstellingen die al door RVA (of andere Gewesten) werden toegekend, te vrijwaren. Tegelijk zal bij het verlengen van een vrijstelling met de werkzoekenden in kwestie een gesprek aangegaan worden over de wijze waarop hun studies, opleidingen of stages vervolledigd kunnen worden met bemiddelingsacties.

Art. 111/40: Dit artikel bepaalt dat de vrijstelling wordt ingetrokken indien:

- niet voldaan is aan de voorwaarden van de vrijstelling;
- er geen aanwezigheidsattest wordt/kan worden voorgelegd indien gevraagd.

Het niet nakomen van de afspraken in het formeel afsprakenblad geeft aanleiding tot het opstellen van een ultiem afsprakenblad. Bij het niet naleven van dit ultiem afsprakenblad vindt er een transmissie plaats naar de Controledienst. Een negatieve beslissing van de Controledienst geeft aanleiding tot het intrekken van de vrijstelling.

Het niet ingaan op een afspraak bij VDAB kan op basis van artikel 111/6 aanleiding geven tot het overmaken van het dossier van de verplicht ingeschreven werkzoekende aan de Controledienst. Een negatieve beslissing van de Controledienst geeft aanleiding tot het intrekken van de vrijstelling.

Een stopzetting van de studie, opleiding of stage te wijten aan de verplicht ingeschreven werkzoekende geeft aanleiding tot het overmaken van het dossier van de verplicht ingeschreven werkzoekende aan de Controledienst en tot het intrekken van de vrijstelling.

Art.111/41: Dit artikel omschrijft de herzieningsprocedure. Herziening is mogelijk:

- op initiatief van de VDAB
- indien sprake van een juridische of materiële vergissing
- indien sprake van onjuiste/onvolledige verklaringen of onjuiste/vervalste stukken

De nieuwe beslissing maakt de eerdere beslissing retroactief ongedaan.

Herziening is ook mogelijk indien een beroep werd ingesteld tegen de vrijstellingsbeslissing.

Art.111/42: De beslissing van VDAB wordt gemotiveerd en meegedeeld aan de verplicht ingeschreven werkzoekende. Deze beslissingsbrief zal ook de beroepsmogelijkheid, de bevoegde rechtbank en de beroepstermijnen vermelden.

Indien er een beroep wordt ingediend bij de arbeidsrechtbank tegen een beslissing van VDAB, wordt RVA hiervan op de hoogte gebracht.

1.4. Aandachtspunten

- Voor wat betreft de bestaande federale informatiebevoegdheid omtrent de vrijstellingen en het behoud van werkloosheidsuitkeringen worden door de VDAB verdere afspraken gemaakt met de RVA en de uitbetalingsinstellingen.
- Voor wat betreft het responsabiliseringsmechanisme (12/14%) zal de VDAB voorzien in een monitoring van het aantal vrijstellingen. Van zijn kant zal ook de RVA dit responsabiliseringsmechanisme opvolgen.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

De opname van de nieuwe bevoegdheden zal een budgettaire weerslag hebben.

Voor de beleidskredieten zijn de middelen toegewezen binnen de bestaande dotatie van VDAB.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd ontvangen op 07/10/2016.

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 07/10/2016 en verleend op 25/10/2016.

3.WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

De vermelde bevoegdheden worden opgenomen binnen de bestaande en de in het kader van de zesde staatshervorming voorziene personeels- en werkingsmiddelen van de VDAB.

4. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

4.1 Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

Het bijgaande ontwerp van besluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies 2016/333 van 14 september 2016.

4.2 Reguleringsimpactanalyse

Een RIA werd opgesteld en ingediend op 14 september 2016.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het ontwerp van besluit

2. de Vlaamse minister, bevoegd voor Werk:

- te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het spoedadvies in te winnen van de SERV;

- te machtigen te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd tekst,

- te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van WERK, ECONOMIE, INNOVATIE en SPORT
Philippe MUYTERS

Bijlagen:

- het ontwerp van besluit
- het advies van de Inspectie van Financiën van 07/10/2016
- het begrotingsakkoord dd.